

Bojové prostředky malých jednotek pěchoty a jejich organisace.

Otázka bojových prostředků jednotek pěchoty těsně souvisí s možností jich uplatnění, racionálního použití, účelného disponování a zásobování. Nemá smyslu vybavit tu onu jednotku nejrozmanitějším druhem bojových prostředků, jestliže jednotka nemůže plně využít jejich vydatnosti, jestliže jejich výkon je omezován časově nebo prostorově, jestliže by velitel podle svého stupně, velitelské průpravy, schopností a znalostí poskytnutým prostředkem nedisponoval účelně a kdyby na konec zbraň nefungovala pro nesnadnost nebo i nemožnost zásobování právě tam, kde se má nejvíc uplatnit.

Hledíce k těmto základním požadavkům pokusíme se především jednotlivé bojové prostředky pěchoty ohodnotit a stanovit, pokud by bylo účelné a vhodné vybavit jimi jednotky pěchoty, počínajíc základní jednot-

kou této zbraně, pěším družstvem. Vyskytly se totiž v poslední době jak u nás, tak za hranicemi úvahy, které sledovaly z valné části cíl, vyzbrojit i nejmenší jednotky bojovými prostředky, které jednak vyžadují rozšířených znalostí velitele příslušné jednotky, jednak by nečinily zadost požadavkům výše vytkéným.

A. Vezměme si především pěší družstvo.

Tato základní jednotka pěchoty je dnes vybavena (P-I-2, čl. 524) lehkým kulometem, puškou s bodákem, ručním granátem a pistolí.

Podívejme se nyní, nač má družstvo tyto zbraně.

Pokud se týče lehkého kulometu a pušky, jsou to zbraně pro boj na dálku a pro plochou dráhu střely zbraně v podstatě obranné. Bodák, pistole a ruční granát jsou prostředky pro boj zblízka. Mluvíme-li však o obranném charakteru pušky a lehkého kulometu, nevylučujeme tím jejich schopnost údernou. Prostředkem všech druhů boje, tedy i útoku, je palba. Lehký kulomet je hlavní zbraní družstva, která má za útoku umožňovat celému družstvu pohyb dopředu. Po dosažení určité vzdálenosti od nepřítele rozšiřuje se tento úkol i na pušku. Tuto úlohu plní oba prostředky až do dovršení útoku, zteče, kdy činnost jejich doplňujeme speciálními prostředky pro boj zblízka, bodákem, ručním granátem a pistolí. Jsou tudíž na omylu ti, kdo za nynějšího vybavení upírají družstvu údernou schopnost, resp. ji podceňují,¹⁾ vidíce pohybovou složku jen v údernících a v ostatních jen palebnou, ačkoli tomu tak není. P-I-2 v čl. 522 sice praví, že úderníci tvoří jádro úderní síly družstva (proto se tak i jmenují), ale tamtéž v čl. 521 se o pomocnících praví (o všech), že musí být s to bojovat i jako úderníci, a v čl. 523 o dosavadních granátnících platí, že bojují, když nestřílejí granáty, jako úderníci. Že pohybová a úderná složka nejsou v družstvu nějak pregnantně rozděleny a specialisovány, dokazuje cit. čl. 522, který říká o údernících, že doplňují palbu lehkého kulometu palbou z pušky, čili jsou v různých chvílích také složkou palebnou. Tato okolnost také asi vedla k tomu, že se družstvo pokládá za pevnou jednotku, v níž se funkce příslušníků prolínají: cílem útočného boje je dostat se vpřed, palba umožňuje pohyb vpřed (prostředek); nic by nám nepomohla sebe větší pohybová (úderná) složka, kdyby jí nebyl umožněn pohyb palbou. Jakmile se družstvo octne na malé vzdálenosti, střídá samo uvnitř palbu a přískoky (P-I-2, čl. 567). Nelze tudíž říci, co je důležitější, když důležité jsou složky obě, jenže v různých chvílích jedna či druhá vystupuje v popředí. A co se týče zteče, je náš P-I-2 v čl. 568 po té stránce zcela jasný. Zteče se neúčastní jen velitel družstva a úderníci, nýbrž i pomocníci, ba i lehký kulomet a za zvláštních okolností (nemohou-li dále střílet) přidávají se i granátníci. I když střelce, 1. pomocníka (nemají pušku s bodákem) a oba granátníky (mají pušku) vyloučíme z přímé účasti ve zteči, zůstává nám devět příslušníků pěšího družstva jako přímých nositelů úderu s puškou a bodákem, t. j. poměr 9 : 4, při čemž 4 osoby, pokud se úderu neúčastní, podporují jej aspoň palbou.

Jsem toho názoru, že naše pěší družstvo má v nynějším svém složení a vybavení dobrou schopnost obrannou i údernou. Pohledme nyní, jaké má bojové možnosti za nynějšího technického rozvoje bojových prostředků, t. j. v boji proti ŮV., letadlům a chemickým látkám.

¹⁾ Opomímám mluvit o obranné schopnosti nynějších zbraní pěšího družstva, poněvadž je všemi bez výjimky uznávána.

a) Boj pěšího družstva proti ÚV.

Pěší družstvo má jisté malé možnosti pasivní obrany proti ÚV. v terénu. Hůře je na tom po stránce aktivních prostředků. Má průbojné střelivo pro lehký kulomet a pušku, za zvláštních okolností může použít svazku ručních granátů a hořlavých látek. Průbojné střelivo postačí na obranu proti OA. a proti nejlehčím tankům s nejslabším pancířem (do 7 mm na vzdálenost asi 150 m). Na silnější pancíře je průbojné střelivo neúčinné. Zde máme mezeru, která, aby neotřásala morálkou pěchoty, nemůže zůstat nevyplněná. Snad tím předbíháme, ale nutno se u věci zastavit.

V některých armádách hledí tento nedostatek vyřešit zvláštní protitankovou puškou. Není známo, jak úspěšně. Snad by již vyhovovala puška asi 25 kg, jakou patrně je nebo bude vybavena anglická armáda, kde puška i se střelivem váží 25 kg a počítá se s jednou na pěší čet. Avšak i zde je puška dopravována rozložena na káře co nejdále, v případě potřeby je nesena i se střelivem dvěma muži a před použitím složena. Jde tedy ještě o zbraň 2. sledu.

Ale u pěchoty je třeba protitankové zbraně již v 1. sledu. Se zásahem nepřátelské ÚV. musíme, pokud to terén jen trochu dovolí, vždy počítat. Kdybychom čekali, až zasáhnou protitankové prostředky dalších sledů, přišli bychom při dnešní rychlosti ÚV. a při uplatňování její zásady překvapení pozdě. První sled by zatím byl rozprášen a pro svou bezmocnost proti ÚV. demoralisován. Bylo by přepjatým a nemístným požadavkem chtít od pěchoty drcené prostředky, proti nimž je bezmocná, aby si uchovala mravní hodnotu a plnou bojeschopnost. Proto je pochopitelné volání pěchoty po protitankové zbraní 1. sledu.

Aby protitanková puška dosáhla svého účelu, je třeba, aby prorážela pancíř aspoň 20 mm a při dnešní rychlosti tanků už asi na 300 m, aby její váha byla i se střelivem kolem 15 kg, aby byla nošena a aby takovou zbraň mělo každé pěší družstvo.

Může se ovšem namítnout, že družstvo nebude vždy v tankovém terénu, takže se protitanková puška ukáže zbytečnou, že ojedinele nedosáhne žádaného výsledku, že zatěžujeme velitele družstva novým bojovým prostředkem, že komplikujeme zásobování novým střelivem, že vnášíme požadavek dalších osob obsluhy pro tuto novou zbraň a že konečně protitanková puška je v podstatě zbraň obranná, t. j. přijde k uplatnění hlavně v obraně, kde budeme mít protitankové prostředky dalších sledů dávno rozmístěny a připraveny k palbě.

Je pravda, že se družstvo, četa a snad i rota může dostat do netankového terénu, v němž se protitankové pušky stanou mrtvým balastem. I kdybychom tento případ připustili, bude jiných příležitostí činnosti pěchoty v tankovém terénu daleko více, takže tím budou plně vyváženy případy výjimečné. A nastane-li takový výjimečný případ, nemusí protitankové pušky zůstat bez použití: velitel čety i velitel roty mohou vždy zasáhnout a přidělit protitankové pušky do tankového terénu, kde se tím více získá na schopnosti protitankové obrany.

Přidělením protitankové pušky pěšímu družstvu se nemyslí, že pušky budou vždy působit samostatně a jednotlivě. Může se stát, že budou působit i jednotlivě, bude-li družstvo pracovat samostatně (hlídka, polní stráž a pod.) a bude v nebezpečí stát se předmětem útoku nepřátelské

ÚV., ale obvykle, zvláště v obraně, budou protitankové pušky působit podle rozhodnutí velitele čety, aby jich bylo použito účelně a na vhodném místě.

Zatěžování velitele družstva nepřichází valně v úvahu. Vyjma případy, že družstvo bude pracovat samostatně a že mu velitel čety protitankovou pušku ponechá, bude puškami po stránce taktické obvykle disponovat velitel čety, kdežto veliteli družstva povětšinou zůstane jen dozor na péči o udržování zbraně.

O zvláštní komplikaci v zásobování novým střelivem nelze vážně mluvit. Protitankové střelivo bude zvláštní, a to vlastně máme již dnes v dosavadním průbojném střelivu. U družstva bude nejnütnější dávka střeliva, ostatní bude na bojovém trénu a doplňování bude mít na péči především velitel čety. Po zavedení protitankové pušky v každém družstvu nebude třeba dosavadního průbojného střeliva, takže počet druhů střeliva u družstva a čety zůstane nezměněn. A kdyby tu i nové střelivo bylo, nemůžeme jen proto zůstat při dosavadních druzích střeliva; každý nový bojový prostředek vyžaduje odpovídajících opatření.

Námítka, že nová zbraň bude vyžadovat rozšíření počtu příslušníků pěšího družstva, padá odstraněním puškového granátometu z pěšího družstva. Dva granátníci v každém družstvu jsou uvolněni pro protitankovou pušku. Ovšem váha pušky a střeliva bude vyžadovat ulehčení nosiči v ústroji, ale to je věc zvláštní a zásadní, která musí být vyřešena pro celou pěchotu.

Při této příležitosti zaujmeme hned stanovisko k eventuálnímu náзору, že snad nebude třeba vybavovat každé pěší družstvo protitankovou puškou, nýbrž, že stačí, bude-li ji mít aspoň každá pěší četa. Na to hned odpovíme, že by to nestačilo. Bylo by to řešení polovičaté, jen aby se něco udělalo, ale věci samé by nebylo pomoheno. Budeme-li počítat, že jedna protitanková puška bude s to zaměstnávat se na délce 300 m jedním vozidlem, t. j. obsáhne 50 m šířky, vidíme, že 3 pušky obsáhnou 150 m a mohou pálit na 3 vozidla. Podle P-I-2, čl. 661 činí obranný úsek čety v hlavním postavení zpravidla 200 m, čili potřebovali bychom ještě jednu protitankovou pušku, při čemž nepočítáme, že některá protitanková zbraň bude vyřaděna, ještě než se uplatní, a že tanky mohou útočit ve více sledech za sebou.

Konečně k námítce, že protitanková puška pro svůj charakter a technickou působnost je v podstatě zbraň obranná, můžeme říci toto:

I když v obraně budeme mít možnost rozmístit včas a připravit k palbě protitankové prostředky dalších sledů, nebude těchto prostředků tolik, aby se spravily se všemi nepřátelskými vozidly. Část protitankových zbraní bude vyřaděna ještě před zásahem tanků, část bude umlčena tanky při jejich zásahu. Protitankové zbraně dalších sledů budou mít na starost mohutnější tanky, které se nebudou valně zabývat čelím obranného postavení, nýbrž budou usilovat o proniknutí celou hloubkou obranného postavení a rozvrátit je. Proto nezbude protitankovým zbraňím 2. a 3. sledu času věnovat se menším tankům doprovázeným pěchotou a zpracovávajícím důkladně první odpory obranného postavení ve prospěch pěchoty. A právě proti těmto tankům pracujícím pro pěchotu nutno mít prostředky v 1. sledu, vyřadit tanky a tím zabránit pěchotě, aby se nezakousla do obranného postavení. Tento úkol by plnily protitankové pušky pěších čet 1. sledu.

Ale bylo by mylné domnívat se, že protitanková puška se může uplatňovat jen při obraně. S útočnou vzbou vyslanou dopředu můžeme se potkat už za pochodu a přibližování, při střetnutí a pronásledování a při protiútocích za vlastní ofensivy. Čekat na zásah protitankových prostředků od jednotek dalších sledů bylo by vždy pozdě. I tu je tudíž potřeba protitankových prostředků 1. sledu velmi živá.

Velmi dobrým obranným prostředkem proti ÚV. je též protitanková mina. Manipulace s ní je velmi jednoduchá, zacházení nevyžaduje zvláštních specialistů. Tyto miny by velmi účelně a vhodně doplňovaly obranu protitankových pušek proti ÚV., která by nebyla vyřaděna puškami buď pro rychlost pronikání nebo pro sílu pancíře. Přehrazení by při nezbytnosti mohlo být provedeno v rychlosti i na úrovni prvního sledu. O bližších podrobnostech promluvíme níže, poněvadž soudíme, že o vybavení pěšího družstva minami nejde.

b) Boj pěšího družstva proti letadlům.

Pěší družstvo je tak malá jednotka, že sotva může být samo o sobě předmětem pozornosti nebo boje nepřátelského letectva. Pokud se tak stane, může se družstvo jako celek proti nízko létajícím letounům do 200 m bránit palbou z pušky. Jinak půjde o družstvo ve svazku větší jednotky vybavené prostředky proti činnosti nepřátelského letectva. Přicházejí tudíž u pěšího družstva v úvahu především pasivní prostředky OPL.

c) Ochrana pěšího družstva proti chemickým látkám.

Proti bojovým chemickým látkám je každý příslušník družstva vybaven plynovou maskou. Jde zřejmě o opatření vyhovující jen proti určitým bojovým chemickým látkám. Ale na př. proti látkám zpuchýřujícím (sulfonálu a lewisitu) sama plynová maska nedostačuje. Postřík yperitem oděvu, obuvi nebo zbraně vyřaduje bojovníka na určitou dobu více méně z boje a mělo by v jakékoli bojové fázi neblahé následky. Při útoku, když útočník se chce zmocnit hájeného terénu, sotva použije proti obránci BCHL. s trvalým účinkem, třebas ani tu není vyloučeno zamoření určitých prostorů, jimž se chce útočník vyhnout a při tom je z boje vyřadit (lesy, osady). Zato u obránce použití BCHL. s trvalým účinkem proti útočníkovi je velmi pravděpodobné. Útočník vybavený plynovou maskou musí se zastavit, kdyby při postupu narazil na pásmo zamořené yperitem, bude vyřaděn, kdyby byl postříkán yperitem z dělových nebo minových nábojů nebo s letadla, jinak asi za 2 hodiny ochromen v své útočnosti, kdyby se nepodrobil co nejdříve asanaci. Útočnost jednotky zasažené yperitem a nechráněné proti němu byla by morálně zlomena v zárodku, útok probíhající s počátku úspěšně byl by ve dvou hodinách zastaven a zasažené jednotky vyřaděny na delší dobu z boje.

Poněvadž s použitím BCHL. v příští válce musíme počítat, bylo by lehkomyšlné tuto věc zanedbat. Zdá se proto nutné, aby každý příslušník družstva byl mimo plynovou masku vybaven nejméně jednou lehkou impregnovanou pláštěnkou proti postříku BCHL. s letadel a pro průchod porostem postříkaným takovými látkami a mimoto zvláštními přezůvkami pro postup prostorem zamořeným yperitem. Mimoto by se doporu-

čovalo vybavit každého jednotlivce prostředkem, jímž by se mohl sám asanovat, kdyby znenadání nebo přes všechnu opatrnost byl postříkán na nekrytých částech těla (rukou, tváří). Šlo by o „první pomoc“, než by se podrobil odborné asanaci. Byl by to kousek zvláštního mýdla a balíček s chlorovým vápnem, které by měl každý jednotlivec u sebe, jako má ob vazový balíček.

Nesnadnější je věc, jak přejít pásmo zamořené yperitem, ležící v palebné přehradě, v níž útočný sled bude nucen dělati přískoky. Jsou ná zory, že na to stačí slaměná rohožka, kterou útočník (zbavený ovšem nepotřebné přítěže) ponese svinutou pod paži do útoku, po dosažení zamoř eného pásma při poloze k zemi rozprostře, při přískoku ponese nesvi nutou a při opětovném zaujetí polohy k zemi použije jako podložky, což opakuje, dokud nedosáhne nezamoř eného prostoru. Pro další sled by byly již asanovány průchody.

Tento improvizovaný způsob se zdá jednoduchý a postačující. Je však otázka, zda i cepová sláma (jiná se nehodí), která jest zdánlivě všude, bude po ruce, zda budou rychle po ruce i rohože (nelze si předsta vit, že by byly dopravovány hotové na vozech, což by rozmnožilo vozbu do nekonečna, spíše budou podle potřeby na místě pořizovány) a zda ro hože splní svůj účel. Muselo by se vyzkoušet, zda rohože neprosáknou a zda se od nich nesením nepotřísní výstroj a výzbroj, takže bychom byli zase tam, kde bez rohoží. Nelze dále upřít, že rozvinutá rohož ztíží pohyb livost a hbitost bojovníka a pravděpodobně zlepši nepříteli cíl pro palbu. Spíše by vyhovoval kus účelně impregnovaného plátna, tak pevného, aby se ihned neprotrhlo, které se dá snáze svinout a zaujme menší objem. Bylo by to ovšem nákladnější a muselo by být dopravováno na bojovém trénu.

Každým způsobem je nutné vybavit jednotky pěchoty vedle plynové masky ještě zvláštním mýdlem, ochranným balíčkem s chlorovým vápnem, přezuvkami a pláštěnkou a vyřešit prostředek pro útok zamořeným pásmem v palebné přehradě.

d) Organizace pěšího družstva.

Otázku puškového granátometu pokládáme za vyřízenu. Tím vzniká dojem, že granátníci jsou v pěším družstvu zbyteční. Ale tento dojem je jen zdánlivý.

Zavedením protitankové pušky v pěším družstvu nastala by potřeba nové obsluhy. Touto obsluhou by byli dosavadní granátníci; jeden by byl střelcem z protitankové pušky, druhý pomocníkem. Střelec by byl vyzbrojen jako střelec lehkého kulometu, jenže by měl protitankovou pušku a místo střeliva do kulometu střelivo do protitankové pušky. Pomocník (měl by čís. 4) by byl vyzbrojen jako 2. pomocník kulometu, měl by pušku, do ní náboje a určitý doplněk nábojů do protitankové pušky. Tato dvojice by byla zcela stejně vycvičena v zacházení s protitankovou puškou, při dlouhých pochodech by se v nesení svých zbraní střídali, aby se nosič protitankové pušky příliš nevyčerpával; v boji by měl pušku stále u sebe střelec, jeho pomocník by byl připraven převzít jeho úlohu, zásoboval by jej protitankovou municí, jinak by bojoval jako úderník. Tím zesílíme

trvale údernou složku pěšího družstva o jednu osobu, takže konstantní poměr úderné složky k palebné by byl 10 : 3, při čemž do počtu 3 počítáme kromě střelců z lehkého kulometu a protitankové pušky 1. pomocníka.

Ale ani kdybychom pěší družstvo protitankovou puškou nevyzbrojovali, nelze odnětím granátníků družstvu jeho bojovou kapacitu snižovat. Naopak, jak slyšíme z různých úvah, volá se po zesílení úderné síly dosavadního pěšího družstva. Mimoto nelze počet družstva snižovat z toho důvodu, že by družstvo, které mnohdy plní samostatné úlohy, nebylo s to jim při sníženém počtu dostat. Všichni zajisté víme, jaké potíže působí veliteli i při nynějším počtu družstva plnění jeho úlohy, je-li na příklad družstvo průzkumnou hlídkou nebo polní stráží. Vysílání patračů, zajištění, hlídkování, potřeba spojek a pod. spotřebuje tolik osob, že velitel družstva buď musí s několika málo příslušníky družstva zůstat sám anebo nemůže plnit všechny úkoly, které se při takové samostatné úloze naskýtají. Snížením nynějšího počtu družstva by se situace nepoměrně zhoršila; velitel by byl velmi často jednak postaven do velmi tísnivé situace, jednak by nemohl při shluku požadavků dostáti všem svým úkolům.

Kloním se tudíž k zastáncům stanoviska, aby pěší družstvo zůstalo organizováno tak, jak je, aby jeho početní stav se neměnil. Družstvo by se členilo na hlouček kulometný a úderný. Úderný hlouček by zůstal beze změny, v kulometném hloučku by nastoupila místo granátníků, jejichž název bychom ponechali pro příslušníky granátometných jednotek, obsluha protitankové pušky, a to střelec a pomocník. A abychom to uladili v celém hloučku, byl by střelec z lehkého kulometu označován jako 1. střelec, střelec z protitankové pušky jako 2. střelec a jeho pomocník jako 4. pomocník; 1., 2. a 3. pomocník by zůstali, jak jsou. Ovšem umístění obsluhy protitankové pušky při rozčlenění a rozvinutí družstva vyžaduje zvláštního zřetele a řešení, což se vymyká z rámce této úvahy.

Pěší družstvo v nynějším svém složení je plodem dlouholetých úvah a pokusů. Na jejich základě bylo organizováno a vyzbrojeno, aby mohlo plnit bojové úkoly jak ve svazu (v četě), tak úkoly zvláštní (samostatné). To ovšem neznamená, že smí ve své organizaci ustrnout. Ukázaly-li se puškové granátometry neúčinné, je na místě odstranit je; je-li družstvo v dosavadní výzbroji po objevení nových bojových prostředků pozadu, nutno je vyzbrojit tak, aby bylo schopno boje i proti těmto novým prostředkům. Nesmí to arci jít na újmu jeho pohyblivosti, pohotovosti a úderné síly. A nelze přehlížet, že velitelem družstva je jen poddůstojník, jehož velitelské schopnosti nesmíme přepínat. Tím, že bychom mu dali protitankovou pušku, zatížíme jej, ale odnětím granátometu mu ulehčíme. Výbava proti BCHL. jako nezbytný doplněk výzbroje jeho úlohy nekomplikuje. Podle našeho návrhu jsou změny v organizaci družstva minimální. Při tom se stane pěší družstvo relativně schopnějším k boji za všech okolností.
